NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj **X.** V sredo 28. julia (sredoletna) 1852. *List* **60.**

Mravlja in kobilica.

Basen poslovenjena.

Je mravlja skerbno
Se trudla močno,
In kar je dobila
Je urno znosila
V svoje gumno.

Kobilca cverči,
Vse v nemar pusti,
Po travnikih piska,
Veselo jo vriska,
Le v petji živí.

Marljiva mravlja
Jo vpraša skerbna:
»Zakaj nek ne spravljaš,
Se le obotavljaš?
Bo lakot prišla!«

»»Kaj, bebka, ne veš,
In tega ne umeš:
Poleti da péti,
Veselo živéti
In plesati smeš?«« —

Narava zaspí,
Že zima bučí;
Kobilca pa strada,
Še nima osada,
Gladú koperní.

Izstradana vsa
Je k mravlji prišla,
Jo milo prosila
Da b' kaj ji delila
Iz svojiga gumna.

Všeč mravlji to ni,
Za zlo se ji zdi,
Da b' lena prosila,
Ki ni se potila,
Ji tak govorí:

»Lénih ne redím,
Le pridnim delím.
Poleti si péla
V veselji živela,
Pa pleši pozim'.«

»To naj te učí,
To naj te modrí:
Da treba poleti
Za zimo skerbeti,
Za starosti dní!«

Slavén na Laškim.

Različne skušnje.

(*Nove konjske podkve*). Neki gosp. Miles v Exeter-u na Angleškim je razglasil novo podkovanje kónj, ter pravi, da vse sedanje podkve so konjem škodljive, ker oklepajo kopito, da se ganiti ne more. Nove podkve Milesove so tako napravljene, da se kopito raztegniti more, kadar konj na nogo stopi, in imajo le 4 ali 5 žebljev. To podkovanje je nek tako dobro poterjeno, da na Hanoveranskim vojaške konje že tako kujejo. — Tako se bere v časnikih, brez da bi kaj več povedali, kako so nove podkve napravljene. To je res, da so o tem navadne podkve škodljive, da je kopito na nje tako pribito, da se širiti ne more, — ali bojo pa to napčnost Milesove podkve odvernile, se prederznemo tako dolgo dvomiti, dokler ne bojo obilne skušnje novo napravo poterdile. Vsaka novína ima sperviga hvalivcev dovelj; tudi tako imenovane škarjaste podkve Angleža Clark-a enake baže so bile leta 1817 močno hvaljene — sedaj jih nihče ne rabi.

(*O pomanjkanji murviniga listja svilopreJkam svinsko mulavo ali kurji jezik* — Vogelknöterich, Hansel am Wege — *pokladati*) se je iz Španjskiga nanagloma hrup zagnal in kmalo se je po mnogih časopisih bralo, da to zeliše, ktero posebno pri potih rado rase, je svilopreJkam (židnim gosencam) dobra piča. Ali je morebiti Španjska svilopreJka ali pa Španjska mulava vsa drugač, po skušnjah na Štajarskim in po skušnjah na Krajnskim gosp. dr. Orl-a se tudi nar bolj požrešna svilopreJka še ne dotakne ne tega zeliša.

(*Koliko se mora prav za prav gnoja na njivo devati, da zemljiše vedno pravo rodovitnost obderži?*) Tednik Štaj. kmetijske družbe podá po mnogih skušnjah ključ k temu v sledečim kratkim, natanjko prerajtanim vodílu takole: Kolikor polovíca posušeniga pridelka vaga, za toliko se je zemlja oslabela, — to polovíco poštevaj (multiplicire) s številko 4, in znesek, ali to, kar ti ta rajtinga da, ti naznani, koliko bo treba gnoja na njivo navoziti, da se zemljišu spet popolnoma povèrne, kar mu je pridelk vzel.

(*Prešiče dobro spitati ali odebeliti*) je treba, da se jim piča malo po malim dajè in večkrat spreminja. Tudi je dobro zadnji čas jim včasih enmalo soli, antimona, praženiga (roštaniga) ovsa dajati. Navadno se poletni prešiči z večim pridam spitajo kakor zimski.

Ogled kmetijstva na Angleškim.

(Dalje.)

Obdelovanje poljá in poljski pridelki.

Poljodelstvo je na Angleškim in tudi v Škocii na tako visoki stopnji, da ne najdeš ne za ped zemljiša, ktero bi bilo z roko obsejano. Vse sejejo ondi z mašinami v verstah po 6 do 24 palcov saksebi, in večidel vse sadove okopujejo in osipujejo.

Zemljiša ne obdelujejo le z navadnim plugam

po 3krat in clò 6krat, ampak oni imajo še posebne drevesa podbrazdače (Untergründpflüge), ktere podbrazdíno, to je spodnjo perst ali puhlico rahljajo, tergače (Reispflüge), s kterimi zemljo poprek orjejo, teške brane in valjarje z dolzimi zobmí, da zemljo prav globoko predelajo, zrahljajo in očistijo.

Navadni pridelki na Angleškim in v Škocii so pa sledeči:

Répa (turnips) je kraljica angleških pridelkov; v nekterih krajih je 4. del svetá, v druzih 6. del z repo obsejan. Ker je ondi jesen že bolj merzla, je ne sejejo na sterniše, ampak na praho že mesca rožnika. Ker Anglež vso jarino: ječmen, ovès in bob že mesca maliga travna v zemljo spravi, ima časa dovelj zemljiše za repo dobro obdelati, kar tudi tako skerbno opravlja, da je kaj! Nekteri kmetovavci za repo po 6krat orjejo. Ravno tako obilo ji pa tudi gnojijo, včasih na en oral navozijo 852 centov gnoja. Za tega voljo pa tudi ni čuda, zlasti če še repi vgodno podnebje na Angleškim primerimo, da na enim oralu po 600 do 700 centov repe pridelajo in svojo živino dobro redijo, ki jim obilnost živeža z obilnim gnojem povrača. Repa se tedaj smé po pravíci kraljica Angleškiga kmetovanja imenovati, po kteri se vsi drugi pridelki ravnajo.

Še le poslednji čas so se poprijeli tudi pése, med ktero tù in tam tudi korenje sejejo.

Bob je za repo drugi sad, kteriga obilo pridelujejo, ker mu močno gnojé. Posihmal, kar je jel krompir tudi na Angleškim gnjiti, pa še več bôba pridelujejo. Angleški bob je okrogel, drobneji in tudi veliko bolji, kakor naš.

Pšenice izmed žita na Angleškim in v Škocii nar več pridelujejo. Redkokterikrat se vidi rèž na polji; pšenica je poglavitno žito. Scer pa — saj kar sim jez vidil — ni res, da bi na Angleškim sejali tako imenovano debelo pšenico (angleško pšenico, triticum turgidum); njih pšenica je naša navadna résnica (Bartweizen) in golíca (Kolbenweizen). Sejejo jo mesca kimovca ali oktobra, poldrugi vagán na en oral, z mašinami v verstah po 6 do 10 palcov saksebi; pridelajo je na oralu $48\frac{1}{2}$ do $49\frac{1}{3}$ vaganov.

Ovsa in ječmena za pšenico nar več sejejo, posejejo ju $2\frac{3}{10}$ do $3\frac{2}{3}$ vaganov na oral; pridelk ovsa se potem spreminja od 37 do 55 vag. pridelk ječmena pa od 37 do 49.

Detelje tudi o 4 ali 6letnim kolobaru dokaj sejejo.

Malo sadijo pese, krompirja, graha, ogeršice, lanú, hmelja, nemške in turške detelje.

Poljsko kolobarenje (turnus) je večidel po celim Angleškim po enim kopitu, ker 4letno verstenje je skoraj povsod navadno. 1. leto: repa, na gnoj, 2. leto: ječmen ali ovès z deteljo; 3. leto: detelja, in 4. leto: pšenica. — V Škocii je 5letno verstenje navadno, namreč 1. leto: repa, na gnoj; 2. leto: ječmen z deteljo in travo; 3. leto: detelja; 4. leto: detelja, in 5. leto: ovès.

Poslednji čas so se jeli tudi 6 in 7letniga kolobarenja poprijemati v sledeči versti: 1. leto repa, na gnoj; 2. leto: ječmen z deteljo; 3. leto: detelja; 4. leto: ovès; 5. leto: bôb ali krompir, na gnoj; 6. leto: pšenica — ali 1. leto: repa, na gnoj; 2. leto: detelja in trava; 3. leto: detelja; 4. leto: detelja; 5. leto: ovès; 6. leto: bôb, na gnoj; 7. leto pšenica.

V nekterih krajih so tudi nemško deteljo (metelko) v versto vzeli, pa se prepričali, da po nji se ne obnašata ne krompir ne pšenica dobro.

Vzrok visoke stopnje, na kteri se Angleško kmetijstvo znajde, ni ravno samo kmetovanje, ampak 1) stare žitne postave, 2) velike kmetijstva z najemstvam, 3) velike fabrike, in 4) znajdbe koristnih kmetijskih mašín so pripomogle k slavni povzdigi Angleškiga kmetijstva.

(Dalje sledi.)

Za podúk in kratki čas.

Od rokodelcov in za rokodelce.

Zakaj, mojster Černe, vpraša župan, ste danes tako kisliga obraza?

I, zakaj nek bi ne bil! saj sami véste, odgovorí mojster Černe, da se spet en nov mizár (tišlar) v našo sosesko sili. Že tako ni mogoče človeku pošteno izhajati.

Čista resníca je — poterdijo pričujoči — kar Černe pravi, in mermrajo od slabih časov, da tacih še nikdar ni bilo.

Prijatli, jim župan v besedo seže, to je že stara pesem. Naši predniki so ravno tako tožili, kakor mi, zoper slabe čase so godernjali ljudjé pred 100 leti ravno tako, kakor mi danes. Vendar vam pa nočem tajiti, da gré sedaj rokodelcu zares teško za krajcar.

Vse bi pa še bilo, reče Černe, če bi dan današnji le mogoče bilo, v stanovitnim zaslužku ostati, pa kaj? komaj človek misli, da mu za delo ne bo treba skerbeti, se že pritêpe eden in drug, ki ga spodjeda in mu zaslužek krajšati hoče.

Če Bog vstvari zajca, mu vstvari tudi travo, zaverne župan; pa zajic si mora trave iskati. Ljudí je zmiraj več na svetu. Kjer je pa veliko ljudí in vsak živeti hoče, ne more drugač biti, da eden spodriva druziga. Ali hočete ljudí pobiti, da jih ne bo!

Tega ne, odgovorí Černe.

Kaj druziga je tedaj početi, kakor z umam, pridnostjo in poštenostjo prekositi druge, ki so našiga rokodelstva — povzame besedo župan. Tistih časov ni več in jih bo zmiraj manj, ko so ljudjé dobro živeli, čeravno so se le malo izučili in še brati in pisati niso znali. Dandanašnji se ne opravi s pridnostjo in poštenostjo vse; ampak z vednostjo, ktera zmiraj s časam napredje, morete biti združene pridnost in poštenost; potlej se zaslužka ne manjka, čeravno je 5 rokodelcov ondi, kjer sta nekdaj le dva bila. Tisti bo nar bolje oral, ki ima omenjene 3 lastnosti. Rokodelci se ne morete pritožiti, da je sedaj vse drago, ker ravno pri vaših izdelkih, ki jih od vas kupujemo, se dragíne prepričujemo dovelj. Polahkama živeti, sedaj nikjer prav ne gré. Če se tù in tam kak nov rokodelec v sosesko vzame, je to dobro za sosesčane, če nov rokodelec lepši in boljši dela in morebiti tudi cenejši. Se vé, da bi marsikterimu dišalo edinimu svojiga rokodelstva v celi soseski biti, ker potem bi sosesčani plesati mogli kakor bi on piskal. Če ni novínec veliko vreden, se bo to kmalo pokazalo; ljudjé ga bojo kmalo spoznali, in starejimu rokodelcu se potem ni treba bati, da bi mu škodoval ali ga spodrinil. Kmalo bo pobral svoje kopita in odlazil, od kodar je prišel; ali ne véste, kako se je mogočnimu šivarju godilo v Levškim mestu?

Nam ni znano, odgovorí Černe.

Vam čem povedati. Pred nekoliko leti se je vselil v imenovano mesto nek šivar, ki so mu sploh le „gosposki šivar“ rekli. Ljudjé so mislili, da je kaj umeten, ker je rekel, de je bil v Parizu, Londonu in na Dunaji. Znal je dobro plesati in jezdariti; po nar novejši šegi je bil napravljen in dišal je vedno po žlahnih di-

šavah; imel je veliko svitlo iglo na persih verh srajce; je obračal debele perstane na perstih, se je igral s pečatami na dolzih, po videzu zlatih ketnicah pri uri; ošaben je bil, da je smerdel. Pa ni dolgo terpelo, so ga ljudjé bahača, postopača imenovali, kterimu je bilo za vse drugo bolj mar, ko za svoje rokodelstvo. Če mu je kdo kaj delati dal, ni bilo dočakati izdelka, in drag je bil, da v drugič ni nobeniga v pest dobil. Kmalo je bil brez dela in jo je potegnil. Drugi šivarji, ki so se ga od konca strašno bali, niso po njem prišli ob delo.

Tako, ljubi moj Černe, sklene župan, še ni vsaciga noviga rokodelca že naprej bati. Če je pa umetniši kakor drugi, če lepši, boljši in cenejši dela, kakor drugi, je prav, da kaj zasluži, ker je to tudi za sosesko bolji. Treba je res, da se za umetne, pridne in poštene domače rokodelce skerbí, da zamorejo pošteno s svojo družino izhajati, — ali nemarne starokopitneže podpirati bi bila pregreha nad celo sosesko!

Černe ni mogel zoper to nič nasproti rêči — in umolkne. Z—c.

Potovanje po Laškim.

Spisal M. Vèrne.

6. pismo.

Dragi prijatel!

V Jakinu.

Drugi dan, 13. rožnika, sim jo iz Pezara odrinil in se od konca po prijetnih in dobro obdelanih gričih, potem pa spet po ravnim pri morji peljal. Pervo mestice od Pezara naprej pri morji je „Fano“, ki steje 6 do 7000 duš. Tù sim pa le memo šel v Sinigaljo, od kodar je sedanji papež Pij IX. domá. Sinigalja je lepo mestice z ravnimi, širokimi ulicami pri morji, v ktero se tù reka Misa izliva. Mesto ne šteje čez 8000 duš, ki imajo vsako leto od 20. maliga do 10. velikiga serpana že v starodavnih časih sloveč somenj, kamor so nekdaj tudi kupci iz Krajnskiga zahajali. Še naši Pivčani ga poznajo, ker pravijo na primér: „Kam gréš?“ V Sinigaljo po česin!“

V Sinigalji se nisim več mudil ko štiri ure. Ob dvéh popoldne sim se vzdignil in naprej v Jakin hitel.

Jakin (Ancona) leží na berdu srednje visociga hriba, in je, kar kupčíjo zadene, pervo mesto vsih papeževih dežel. V primeri ljudí, ki jih je mende do 30.000, je mesto le majhno, desiravno so hiše silno visoke in večidel po petero podstropij imajo. Luka ali barkostaja (porto), ktero dva jeza oklepata, je silno lepa in tudi za nar veči barke dovolj globoka. Na enim teh jezov stojí še Trajanov častljiv obok iz beliga marmeljna, ki še ni veliko poškodovan. Velika in zavolj velike starosti častí vredna cerkev svetiga Kiriaka stojí nar víšej verh hriba prav na robu nad morjem. — V Jakinu sim ogledal tudi slovečo zdravilnico za nore, in prav lepo, tode majhno poslopje, kjer se kupci shajajo. — Jakin mi je močno dopadel; tù je vse pridno, vse dela in se giblje od zore do mraka, kakor pri nas v Terstu in mende v vsakim kupčijskim mestu. Jakin bi bil lahko po svoji legi pervo kupčijsko mesto celiga jadranskiga morja!

V Mačerati.

Desiravno mi je bilo prav kratkočasno v Jakinu, se vender nisim dolgo mudil, temuč 14. dan rožnika sim jo ob enajstih pred poldnem naprej potegnil. — Cesta ne gré več po ravnim, temuč gor pa dolj čez griče in hribe nekake belkaste zemlje; kamnja tù ni viditi, in vsi hribje so lepo obdelani in obrašeni. V dvéh urah sim se pripeljal po dolgim, napetim klancu do Ozima (Auximum nekdanjih Picenov) verh hriba. Ozim, kjer se pa nisim vstavil, je majhno obzidano mestice, ki šteje kakih 5000 duš.

Od tod se gré dolgo nazdol proti Loretu, kamor je še dvé uri. Proti štirim popoldne sim prišel v Loret, ki verh nekiga hriba leží. Tù je kakor na vsih božjih potih sila veliko prav sitnih beračev, ki človeka malo de ne oglušé. Od vsih straní, zlasti pa po klancu proti mestu, beračijo in vpijejo: „Eccellenza mia! un bajocco — che la Madonna santissima l' accompagni — un bajocco — mezzo bajocco“!

Loret je majhno mestice, skoraj ena sama ulica, pa vender šteje čez 6000 duš, od kterih se smé po vsi pravici rêči, de jih Mati božja živí. Sicer bi ljudjé ne mogli nikakor živeti, ker na svojih gričih močno belkaste zemlje le malo malo pridelujejo. Pametno so tedaj storili, de so svetišče prav krasno okinčali. To svetišče je Marijna „hišica iz Nazareta“, ki so jo po pravlici nekiga Aleksandra Jurjeviča (Alessandro di Giorgio), ki je bil takrat fajmošter na Tersatu, angelji v letu 1291 10. dan veliciga travna iz Nacareta na Tersat pri Reki prenesli. Na Tersatu pa — pravi pripovedka dalje — ni Marii dolgo dopadlo, ampak čez tri leta se je 10. dan grudna v letu 1294 v Loret preselila. Ali je na ti pripovedki kaj resničniga ali nič, je pripušeno vsacimu samimu soditi, jez Ti povém le, kar se pripoveduje, in Ti namesto vsiga druziga hočem le omenjeno hišico popisati, kakor sim jo sam vidil.

Hišica z enim samim oknam je 30 čevljev dolga, 15 široka in 18 visoka. Noter bi bilo tàma kakor v jami, ko bi toliko lučic ne gorelo. Podoba Matere božje pa ni iz Nazareta, ker je vsa černa ko zamorka; silno lepa pa je in z zlatam in dragimi biseri tako okinčana, de se vsa bleščí. Tudi Marijna hišica je na vsih štirih unanjih straneh kar lepo okinčana. Na sprednji strani proti zahodu, kjer se tisto okno kaže, skozi ktero je bil Gabriel k Marii prišel, ste na voglih iz marmeljna čudovito lepo iztesani podobi prerokov Jeremija in Ecehiela. Uniga je stesal slavni umetnik Sansovino, tega pa Jeronim Lombardo. Verh prerokov ste vpodobljeni šembilji Libiška in Perzianska. Sred te straní (če pod oknam ali nad oknam, se ne vém prav spomniti) je iz marmeljna v malim kipu (basso rilievo) čuda lepo iztesano „angeljsko oznanjenje“, tudi Sansovinovo delo. Na južni strani hišice, kjer so vrata va-njo, ste podobi preroka Caharija in kralja Davida iz lepiga beliga marmeljna; obé je izobrazil Jeronim Lombardo. Verh teh podob ste spet dvé šembilji Eritrejska in Kumejska; med podobama je na enim kraji „Jezusovo rojstvo s pastirji in angelji“, ki so malani kakor de bi bili živi; — na drugim kraji vrat pa so sveti trije kralji. Oboje je slavni Sansovino iz lepiga beliga marmeljna krasno izdelal. Na ti strani je tudi Lombardov prerok. Malakija in Delfiška šembilja. Na zorni strani ali proti izhodu je silno lepa Mojzesova podoba in več druziga; — in na severni strani so podobe prerokov Izaija, Daniela in Amosa, in nad njimi šembilje Helespontiška, Frigiška in Tiburska — vse iz beliga marmeljna in kaj lepe.

Cerkev, v kteri popisana hišica stojí, je silno velika in lepa, in s krasnimi pisanimi in mozajkastimi podobami kar lepo okinčana. Velke vrata so iz brona vlite s čuda lepimi kipi (bassi rilievi), ki zgodbe svetiga pisma kažejo.

Cerkveni zaklad so bili Francozi večidel izpraznili, pa se je spet veliko lepiga in krasniga nabralo. Poleg mnogoverstne zlatnine in srebernine in drazih biserov sim vidil tù ženitvansko oblačilo Saksonskiga kralja Antona.

Pred cerkvijo je prav lep in velik terg z zalo štirno in s krasno broneno podobo možaka, ki je malo tacih na Petrovim stolu sedelo, namreč papeža Siksta V.

V Loretu je tudi lekarnica ali apoteka, ki jo je treba ogledati zavolj 380 majolkastih posod, ki so po Rafaelovih in Mihel-Angelovih ali Buonarotovih risih lepo pisane.

Ko sim bil vse to, se vé de le na debelo, ogledal, sim še tisti večer ob šestih naprej hitel. Pet talianskih milj ali eno uro od Loreta je na visokim verhu mestice Rekanati, ki šteje do blizo 4000 duš; in še 13 milj dalje, tudi na hribu, je Mačerata, mesto, ki šteje čez 16.000 duš.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Sesane se piše v Teržaški časnik, da je bil 22. t. m. pervi velki zbor društva za pogojzdenje Krasa; izmed 230 družbinikov se jih je snidilo 120; zberališe je bilo na vertu gosp. Mahorčić-a. Predsednik zbora je bil gosp. dr. Laurič, ki je zbor začel z nemškim in slovenskim ogovoram, v kterim se je nar poprej sklenilo prositi deželniga poglavarja v Terstu, grofa Wimpfen-a: naj bi pod svoje krilo vzel društvo, — potem ste bile soseski Materia in Gročana v zvezo društva vzete, in namest 2 opravilnic jih je bilo 7 osnovanih. Za tem so bili vodji društva izvoljeni: gospodje Dom. Velusić, G. žl. Persa in A. Černe; gosp. kaplan Grošel denarničar, gospoda Delena in Pupis pa tajnika. Med namestovavci Teržaškiga mesta je bil mestni poglavar gosp. dr. Tomasini pričujoč.

Iz Krasa 22. julia. Žita smo letas obilo in prav lepiga pridelali, namreč pšenice, rèží in ječmena. Po veliki suši in gorkoti je dež 19. t. m. polje in vso zemljo prav lepo napojil, in frúgo k novimu življenju obudil. Sadja, razun češinj, pri nas ni, ker ga je v začetku huda spomlad pokvarila. Terta nam je v začetku bogato tergatvo obetovala, tode se ne bo tako obnesla, kakor smo si mislili. Okolj nas imajo kmetje že le malo vina, nekteri že več mescov ne kaplice več. En bokal boljiga vina veljá pri nas sedaj 20 kr., slabejiga 16 kr, Kje so letine, ko smo ga Krašovci po 4 kr. do 6 kr. serkali? Fižola pri nas ne bo, ker ga je sploh suša in huda vročina pobrala (gorkomer je kazal pri nas 18. t. m. 24 stopnic gorkote v senci). Turšica se dobro obnaša; le to je škoda, da nekteri kmetovavci na majhnim mestu hočejo vse imeti in turšico pregosto pušajo, in še nar manjši prostorček s fižolam, krompirjem, bučami itd. napolnijo; tako mora turšica kilova ostati, če bi bilo še tako dobro leto za njo. Ravno ko to pišem pride neki kmetovavec k meni in naznani, da tudi pri nas se najde, da je jelo grozdje gnjiti; tega se prepričati grem gledat, in v resnici najdem, da so nekteri grozdi z belkastim plesnjivcam, kakor z moko poštupani. Vendar upamo, da kaj majhniga ne bo od škode. — 18. t. m. je bilo v Goreanskim slovesno cerkveno praznovanje sv. Mohora Fortunata, ktero povikšat so prišli gosp. tehant in vsi dušni pastirji; prišli so pa tudi nekteri prismojenci z vso napravo za ples, kar se vendar na tak prazničen dan ne spodobi, in še verh vsiga očitno pričuje, da mora zares prismuknjen biti, kterimu se o taki silni vročini (24 stopnic je bilo v senci) še plesati ljubi! Fr. Bunc.

Iz Ljubljane. Dr. Schmiedl iz Dunaja bo prihodnji mesec z mnogimi učenimi možmi spet prišel na Notrajnsko podzemeljske jame na Krasu preiskovat.

Novičar iz mnogih krajev.

Dunajski mestni zbor se že pripravlja prihod cesarja iz Ogerskiga na Dunaj z veliko slovesnostjo praznovati, ktere stroški bojo nek 50 000 fl. znesli. — Ker se sosebno okoli Karlovca vedno več Bosnjakov zbera, ki so pobegnili iz svoje domačije zavolj Turške silovitosti, je svitli cesar ukazal, naj se mu berž nasvéti predložé, kaj je ž njimi početi. — Zveza Austrianske, Rimske, Modeneške, Parmazanske in Toškanske železnice je med imenovanimi vladami unidan sklenjena bila. — Tudi na Laškim skušajo novo električno ljuč, ktera kakor blisk svitla, pa je za očí prehuda. — „Bohemia“ piše, da je več ljudí v Warnsdorf-u na Českim zapazilo o jasnim vremenu izpod neba nekake smolnate kapljice padati, ktere dišé po gnjilim krompirji. Okrajno poglavarstvo je izročilo to reč kmetijski družbi v Lajpi v pretres, in je naročilo, naj sploh kmetovavci pazijo na ta prikazek. — „Pražske noviny“ pravijo, da je v Pragi neki bogatin, vidoč, kako srebro pada, enega dné za 80.000 gold. dvajsetic izdal. To je imelo nasledek, da je bilo takrat polno teh belih vranov viditi. — Policija v Hamburg-u je ojstro prepovedala, da psi ne smejo tórb imeti, ker torbe ne varjejo ljudí, da bi jih stekli psi ne popadli, in tak oklep pasjiga gobca bolj stekljíno vzrokuje kakor odvračuje. — Napoleon je te dni potoval v Strasburg, in ker so ga po več krajih s klicam „živio cesar!“ sprejemali, se govorí, da ima zdej spet eno stopnjo bližji do zaželjeniga cesarstva. — V Varšavi se je kolera začela, pa ne prehudo; v Kališu pa razsaja silno; med 320 jih je pomerlo 240.

V zadevah knjig, po društvu sv. Mohora izdanih.

„Bčela“ razglasí sledeče: Pervi od društva izdani knjigi Blagomir puščavnik in Povestnica goriške nadškofije ste že razposlane vsim odborom po Slovenskem, namreč v Gorico v 140, v Terst v 20, v Ljubljano v 90, v Celje v 90 in v Maribor v 80 iztisih, za ude po teh krajih. Le udi iz Lavantinske škofije, ki na Koroškem prebivajo, bodo bukve iz Celovca, ne pa iz Celja dobivali.

Naj se tedaj udi oglasijo za imenovani knjigi pri dotičnemu odboru, Krajnci pri gosp. Luk. Jeran-u, kaplanu pri sv. Petru v Ljubljani, ki je omenjenih 90 iztisov za Krajnsko deželo prejel.

Šolske pesmi z napevi se še niso mogle pridjati, ker napevi še niso dogotovljeni.

Pogovori vredništva.

Gosp. V.: Važno, wichtig, od vaga (Gewicht, Wage), ki je izvirna čisto slovanska beseda; od tod vagán, Metzen; vagati, — vagnuti (serb. Vuk Štef.) — Pogúm, pogumnat, Muth, pogumen, muthig; Gum*b*-a — gum*p*ec — je vse kaj druziga. — Broš (?) morebiti brošč, Färberröthe, rubia tinctorum. — Krasen-na-no, schön, prächtig; krasa, krasôta, Schönheit, Pracht, krasiti, schmücken, v vsih slovanskih jezicih; morebiti je tudi imé našiga Krasa od nekdaj veliciga lepiga gojzda. — Osoda, Schicksal, tudi Verurtheilung od soditi, osoditi. — Zubelj, Flamme, zubeljc, Flämmchen, zubeljc življenja, Lebensflämmchen; slov. beseda, ktero najdemo mnogokrat v Vertovcovih spisih. — Livada, Flur, Wiese, sploh navadna jugoslovanska beseda (Vuk Štef.) — Volhek-hka-hko, feucht. — Vroci (namesto sroči); vrok (Schiksal), pogl. gosp. Metelko-tovo slovnico str. 149. — Orják, Riese, orjaška igrača, Riesen-Spielzeug (glej pesem Koseskiga v 41. listu Novic 1844). — Gosp. M. Il.: Zastavico »lan je bil« itd. bomo radi natisnili, tode poprej nam morate vganjko naznaniti. — Gosp. Jurju Krajnac-u: Vaš sostavek »o šemi« bomo z dodanimi razjasnili berž natisnili, ko nam naznanite svoje pravo imé. Brezimnih sostavkov ne jemljemo. — G. M. R.: Na Vaše vprašanje: ali se bo stan mežnarskih hlapcov skoraj polajšal?« ne moremo nič povedati, ker še nič o tem ne vémo. — Gosp. K. iz Kočevja: Radi bomo večkrat od Kočevskih šol kaj slišali.

Milodari.

Za po toči poškodovane v fari pri sv. Trojici smo prejeli iz Teržica **10 fl.** in odrajtali gosp. fajmoštru iz sv. Trojice nad Cerknico v razdelitev med nesrečnike. Vred.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*